

**ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

_____ Катерина АСТАХОВА

«23» грудня 2024 р.

**ЗВІТ
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ
НАРОДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
ЗА 2024 РІК**

Затверджено
Радою ХГУ «НУА»

Протокол № 5 від 23.12.24р.

Харків
2024

ЗМІСТ

Загальні положення	3
1. Основні результати науково-дослідної роботи	4
2. Діяльність наукових шкіл, наукових напрямків	13
3. Функціонування Ради НУА	18
4. Робота аспірантури	20
5. Науково-дослідна робота студентів і школярів	22
Додаток 1. Розподіл наукових публікацій за кафедрами	31
Додаток 2. Розподіл науково-методичних публікацій за кафедрами	34

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

У 2024 році академія, як навчально-науковий комплекс неперервної освіти, здійснювала роботу відповідно Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», нормативним документам МОН України та ДНО ХОВА, Концепції розвитку Академії до 2035 року, річного плану роботи, програмами розвитку за окремими напрямками та Перспективним планом НДР до 2035 року.

Звітний 2024 рік пройшов в умовах повномасштабних воєнних дій, загрози для безпеки учасників освітнього процесу, навчального закладу в цілому. Така ситуація суттєво вплинула на всі процеси, які забезпечувала академія, в тому числі на наукову діяльність. Академії вдалося витримати черговий воєнний рік, встояти та зберегти навчальний заклад.

Незважаючи на складні умови, академія реалізувала ключові форми наукової роботи, витримавши головне – збереження та розвиток наукових традицій.

Втрати, завдані війною, масова міграція викладачів, співробітників, студентів, брак комфортних умов для роботи та життя – усе це вже третій рік поспіль привело до відсутності суттєвого прориву та повноцінної реалізації планів по забезпеченню високого рівня науково-дослідної роботи (НДР). Треба усвідомлювати, що після війни відновлення повноцінної НДР вимагатиме неабияких зусиль та, знов таки, командної роботи. Зараз вже є прояви складнощів, пов'язаних з тим, що напрацювання попередніх років в більшості своєї вичерпано, а перенавантаження окремої групи викладачів, які завжди були лідерами в підготовці вагомих наукових досліджень не дозволяють досягати показників довоєнних років. Це настільки тривожний факт, що потребує оцінки ступеня виконання наукової роботи не тільки окремими кафедрами та підрозділами, а й кожним викладачем.

Основними пріоритетами наукової роботи Академії у 2024 р. відповідно до Концепції розвитку НУА до 2035 року, та перспективного плану розвитку НДР до 2035 р. були:

- забезпечення систематичної та результативної роботи відповідно до комплексної наукової теми НДР;
- послідовне збереження та всебічне зміцнення іміджу Народної української академії через упровадження та популяризацію результатів НДР;
- реалізація перспективного тематичного плану НДР до 2035 року та плану роботи академії;
- реалізація програми науково-педагогічного експерименту із соціального партнерства;
- нарощування публікаційної активності викладачів та націлювання їх на виконання ліцензійних вимог МОН;
- робота з наукометричними базами даних, авторськими профілями;
- інтеграція науки та освіти в рамках реалізації комплексної наукової теми;

- підвищення теоретичного рівня наукових розробок та використання їх у практичній діяльності;
- інтеграція наукових досліджень у системі «ліцейш-університет»;
- залучення студентів та школярів до науково-дослідної роботи;
- збереження наукових традицій за умов воєнного часу.

Колектив академії здійснював роботу над комплексною науковою темою «Інтелектуальний потенціал суспільства в умовах перманентних соціальних змін: шляхи збереження та розвитку» (ДР № 0117U005126) – науковий керівник д-р іст. наук, проф. Астахова К. В., а також над науковим експериментом «Розбіжність інтересів стейкхолдерів сфери освіти та можливості пом'якшення протиріч» (ДР № 0121U000192) (наук. керівник д-р іст. наук, проф. Астахова К. В.).

У рамках комплексної наукової теми, та відповідно до перспективного плану НДР, виконувалася тема 2024 року «Формування комунікативних компетентностей суб'єктів освітнього процесу».

1. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ситуація в країні та місті у звітному періоді залишалася складною, умови реалізації наукової роботи та загальний стан освітньо-наукового процесу для академії потребував реалізації не тільки традиційних задач, а й відповіді на виклики сучасного стану. Тому ключовим було збереження традицій та реалізація нових задач в даному напрямку. Незважаючи на воєнний стан, було проведено традиційні наукові заходи, забезпечено реалізацію науково-педагогічного експерименту, публікаційну роботу, продовжувала функціонування аспірантура та НДРС і ліцеїстів. Форми наукової роботи охоплювали усіх учасників освітнього процесу, а головне – вдалося зберегти традиційні напрямки НДР ХГУ «НУА».

Основні результати науково-дослідної роботи:

- забезпечено подальший розвиток моделі безперервної гуманітарної освіти та її науковий і методичний супровід. Функціонування комплексу НУА та його розвиток високо оцінено освітньою спільнотою Харкова та України, закордонними партнерами;
- збережено співробітництво з партнерами з наукових та освітніх установ зарубіжних країн, перш за все Польщі та Німеччини, США, Люксембургу та інш. Цей напрямок збережено силами окремих викладачів та керівниками. Нажаль кафедри, ліцей у звітному році не змогли підтримати зовнішні зв'язки та примножити їх;
- зміцнено наукове співробітництво в рамках інституту афілійованих професорів в НУА. Відбулося поступове розширення його складу (до складу афілійованих професорів увійшла Костюкович Олена Олександрівна – письменниця, літератор, перекладач (Італія). Напрацьовано позитивний досвід роботи щодо активного залучення афілійованих професорів до освітньої та наукової діяльності;

- резонансною подією став традиційний проєкт «Книга року НУА».

Протягом року академічна спільнота знайомилася з книгою італійської літераторки Олени Костюкович «Їжа: італійське щастя», яку було обрано як книгу року в НУА. Підсумкову зустріч із письменницею було проведено у квітні, на якій були присутні ліцеїсти, студенти, викладачі, співробітники, гості. Матеріали зустрічі розміщено на каналі Youtube;

- отримано Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №124692 (дата реєстрації 13.03.2024) на статтю в співавторстві на тему: «Трансформація бізнес-моделей компаній: сучасні виклики та перспективи у цифровій економіці» (кафедра економіки та права). Наявність авторських свідоцтв підвищує рейтингові позиції навчального закладу та сам факт високих наукових результатів, тому необхідно звернути увагу на подальшу роботу в цьому напрямі, зокрема необхідність оформлення патентів на наукові нароби;

- збережено традиції та опубліковано в паперовому вигляді науковий збірник «Вчені записки ХГУ «НУА» (том 28 и том 29). До Дня народження академії вийшов 30-й ювілейний том «Вчених записок ХГУ «НУА». Збірник традиційно індексується у міжнародній наукометричній базі: Index Copernicus, а також ввійшов до МНБД - European Reference Index for Humanities (ERIH) PLUS - авторитетного довідкового покажчика для гуманітарних та соціальних наук, які складають ядро європейського наукового фонду. Оновлено склад редакційної колегії наукового збірника, ведеться робота щодо залучення закордонних фахівців до складу редколегії «Вчених записок ХГУ «НУА»;

- покращилася ситуація з актуалізацією наукових профілів учених академії та афіліацією в МНБД. Задачами в цьому напрямі залишається систематичне оновлення індивідуальних профілів, підтримка їх в актуальному стані, збільшення кількості посилань на публікації НУА;

- продовжується розвиток дослідницького напрямку у початковій школі ХПЛ «НУА»;

- отримана стипендії Харківського міського голови «Обдарованість» для дітей та молоді: учнем 11-го класу ХПЛ «НУА» Тихим Максимом та студенткою 5 курсу факультету «Референт-перекладач», керівником СНТ ХГУ «НУА» Якуніною Альоною.

Ключовими досягненнями та громадським визнанням науково-дослідної роботи колективу Академії по виконанню комплексної теми НУА є: реалізація **наукового експерименту з соціального партнерства**, в том числі:

- ураховуючи гостроактуальну тематику наукового експерименту «Розбіжність інтересів стейкхолдерів сфери освіти та можливості пом'якшення протиріч» (ДР № 0121U000192) (наук. керівник д-р іст. наук, проф. Астахова К. В.) та напрямки програми її реалізації, тематику було продовжено до 2026 року та пере затверджено програму реалізації на засіданні навчально-методичної ради ХАНО (вересень 2024);

- зросла роль НУА як експерта з питань розвитку освіти: академія увійшла до складу співорганізаторів Всеукраїнських Прокопенківських читань, а також взяла участь у роботі редколегії Всеукраїнської конференції з міжнародною

участю «Розвиток суб'єктів економічної діяльності в сучасних умовах господарювання», підтримує членство у Раді Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України та інш.; визнанням експертного рівня в питаннях освіти є участь у роботі Круглого столу LURN 12, університету Люксембургу, 6.12.2024. з експертним виступом «Харків: 3 роки в умовах ненормальності» - проф. Астахова К.В. Круглий стіл був про ініційований завдяки партнерським стосункам з фахівцем Люксембургського університету проф. Кирюхіним О. М.;

- продовжено впровадження наукових розробок з теорії та практики соціального партнерства в освіті у навчальний процес та практику (використання матеріалів з педагогіки партнерства в освітньому процесі, в програмах підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; у заходах з практичної реалізації політики партнерства із зовнішніми стейкхолдерами). Рамки впровадження результатів науково-дослідної роботи розширюються з виходом на зовнішнє освітнє середовище із залученням бізнес-спільноти: це проведення вебінарів та тренінгів для старшокласників міста та області, інтегрованих студій; реалізація грантових програм;

- успішно проведено ХХІІ Міжнародну науково-практичну конференцію «Університетські спільноти та їх роль в умовах дифузності сучасної освіти» (9 лютого 2024 р.), яка вкотре підтвердила статус НУА як експертного майданчика з питань освіти. В конференції взяли участь більше 200 учасників, в тому числі із 10 країн світу: Австрія (1), Бразилія (1), Литва (1), Нідерланди (1), Німеччина (3), Польща (4), США (1), Угорщина (2), Франція (1), Швеція (1). Загальна кількість закордонних учасників - дорівнює 16. Позитивним фактом є те, що у роботі конференції брали участь партнери з експерименту: як міжнародні, так і представники вишів України, в тому числі міста Харкова, загальноосвітніх закладів, наукових організацій. Нетрадиційний формат конференції, знайшов відгук та - головне - зміг бути реалізований завдяки виступу метрів – видатних науковців, вчених світового рівня: Філіпа Дж. Альтбаха (д-р філософії (PhD), професора Засновника Центру міжнародної вищої освіти Бостонського коледжу, США) та Ганса де Віта (д-р філософії (PhD), професора, Директора Центру з вивчення міжнародної вищої освіти, Нідерланди). Конференція реально стала експертним майданчиком з питань освіти, але у нас є складність – ми запрошуємо провідних метрів, експертів, що завжди цікаво, але участь наших фахівців обмежується одиничними персоналіями. В наших планах продовження традиційних лютневих конференцій з питань освіти. Це знов таки своєрідне обличчя НУА. І дуже цікава практика. Є потреба в дискусійних майданчиках. Особливо зараз. Таку роботу необхідно закріплювати;

- в повному обсязі пройшли наукові заходи в рамках Тижня науки, які було проведено як у ліцеї НУА, так і в університеті: Науково-практичну конференцію молодших школярів «Старт у науку»; Виставку наукової іграшки; захист наукових робіт Юніор-МАН, а також конференційний День науки, в рамках якого відбулася робота:

- ✓ XXXI Регіональної науково-практичної конференції вчителів «Сучасна школа як ключовий інститут забезпечення комунікативних компетенцій суб'єктів освітнього процесу» (13 квітня 2024 р.);
- ✓ XXXI Міжнародної студентської наукової конференції «Світ комунікативних компетенцій студентства XXI століття» (13 квітня 2024 р.);
- ✓ Науково-теоретичної конференції молодих учених «Комунікації миру науки: підходи, тренди, протиріччя» (13 квітня 2024 р.).

- в рамках реалізації експерименту з соціального партнерства проведено Круглий стіл «Волонтерська діяльність в умовах війни: питання взаємодії та комунікації» (22.11.2024, більше 90 учасників). Спікерами на Круглому столі стали справжні стейкхолдери: Майборода Р. В. – засновник благодійної організації «Благодійний фонд Добрі вчинки разом», голова Асоціації випускників ХГУ «НУА»; Оніщенко Г. Ю. – волонтер благодійної організації «Благодійного фонду «ВІАТОР», мати учня ХПЛ «НУА»; Козярук С. Л. – виконавчий директор Харківського обласного благодійного фонду «Академія» ХГУ «НУА. Тематика цього Круглого столу відповідає часу. І ми будемо її розширювати, розвивати. Волонтерство – вагома складова громадського суспільства. І ці проблеми будуть на порядку денному і після перемоги. Зверніть увагу на ці напрямки НДР;

- НУА виступила експертним майданчиком проведення зустрічі ректорів приватних навчальних закладів вищої освіти з генеральним директором Директорату фахової передвищої, вищої освіти Шаровим Олегом Ігоровичем на тему «Перспективи реформ вищої освіти у 2024/25 навчальному році» (3.12.2024, зустріч охопила 78 навчальних закладів та 171 учасників);

- хід роботи з експерименту знайшов відображення в публікаціях (підготовка монографій, наукового збірника статей, матеріалів конференцій), у доповідях на конференціях та семінарах, виконанні науково-дослідної роботи студентів, аспіратів. Наприклад, у щорічних конференціях ХГУ «НУА», зокрема в лютневій конференції, кафедральних конференціях, регіональних та міжнародних.

В межах подальшої роботи над реалізацією експерименту щодо розвитку соціального партнерства, планується проведення емпіричного дослідження та узагальнення його результатів, залучення партнерів до участі в лютневій Міжнародній науково-практичній конференції; запрошення закладів вищої освіти та шкіл-партнерів до участі в Дні науки НУА; запрошення до спільних публікацій; збереження практики проведення спільного аудиту освітніх програм та якості підготовки на різних рівнях освітньої системи; підготовку публікацій у виданнях вузів-партнерів; спільні соціологічні дослідження, розширення контактів та залучення нових партнерів.

Ключовий напрям наукової роботи - **публікаційна активність**. Відповідно до плану видавничої діяльності за звітний рік опубліковано роботи, які розкривають комплексну наукову тему, а також тематику експерименту.

Завершується робота над колективною монографією «Університет та його випускники: ключові тренди часу», 12 др. арк., за загальною ред. К. В. Астахової

(термін опублікування – 2024/2025 навчальний рік). Терміни завершення перенесено через порушення виконання зобов'язань частиною авторі. На жаль – ігнорування строків стало проблемою.

Виконання плану видавничої діяльності здійснювалося в складних умовах, що вплинуло на її результати. Суттєво скоротилася кількість монографій. Хоча відсутнє невиконання в цьому напрямку, але зменшення кількості монографічних видань та розділів у зовнішніх монографіях є негативним фактором в цьому напрямку. Підготовлено:

монографії:

1. Михайлова, Л. В., Бочарникова, Т. Ф., Чурсіна, Л. В., Закрінічна, Н. І., Шмакова, Л. М., Паненко, І. О., Ануфрієва, І. Л. та Яріз, Є. М. (ред.). (2024). Інноваційні та традиційні методики викладання іноземних мов (досвід ХГУ «НУА»). Харків: Вид-во ХГУ «НУА», 156 с. (9,75 др.арк.).

2. Bannikova, Kateryna and Mykhaylyova, Kateryna (2024). Organisational Culture as a Tool for Shaping Human Capital in Times of Uncertainty, Volume 1: Organisational Culture: Theory for Practical Applications. Monograph. Kharkiv: PUA Publishing. 172 p. (10,75 др. арк.).

3. Астахова, К. В. (2024). *Генеалогічний конкурс «Історія моєї сім'ї»: аналіз соціально–культурних можливостей: моногр.* Харків: Вид-во НУА, 277 с. (15,4 др. арк.).

Разом: 35,9 др. арк.

В порівнянні з минулим роком, коли була видана тільки одна монографія, звітній (2024 рік) період був більш результативним. Але у цілому проблема планування та своєчасного видання великих наукових монографій, які б мали індексацію у НМБД та привертати увагу наукової спільноти, загострилися до критичної позначки.

наукові видання:

1. Методичні рекомендації щодо планування роботи НУА на 2024/2025 навчальний рік / Нар. укр акад. ; [авт.: К.В. Астахова]. – Харків : Вид-во НУА, 2024. – 43 с. (2,7 др. арк.).

2. Аналітичні матеріали до зборів трудового колективу НУА 31 серпня. 2023 г. / Нар. укр. акад. ; авт.: К. В. Астахова. – Харків : Вид-во НУА, 2024. – 68с. (3,6 др. арк.).

Разом: 6,30 др. арк.

збірник наукових статей:

Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» / [редкол.: К. В. Астахова (голов. ред.) та ін.]. – Харків : Вид-во НУА, 2024. – Т. 30 – 344 с. (20,10 др. арк.).

Вдалося зберегти традиції та підготувати збірник, який включає всі необхідні розділи, а також додався підрозділ, який присвячено 25-річчю Музею історії ХГУ «НУА». Сам факт збереження збірника «Вчені записки «ХГУ «НУА» є позитивним. Але науковий рівень видання та його перспективи – предмет окремої уваги та конкретних дій. Без суттєвих змін перспективи щорічної збірки є нечіткими. Актуальним залишається просування «Вчених записок ХГУ «НУА»

до статусу фахового видання.

матеріали конференцій:

1. Університетські спільноти та їх роль в умовах дифузності сучасної освіти: матеріали ХХІІ Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 9 лют. 2024 р. / Ін-т вищої освіти НАПН України, Харк. гуманітарний ун-т «Нар. укр. акад.» [та ін. ; редкол.: К. В. Астахова (голов. ред.) та ін.]. – Харків: Вид-во НУА, 2024. – 216 с. – (Інтелектуальний потенціал суспільства в умовах перманентних соціальних змін: шляхи збереження й розвитку). (25,71 др.арк.).

2. День науки: Світ комунікативних компетенцій ХХІ століття: матеріали ХХХІ Міжнар. студен. наук. конф., ХХХІ Регіон. наук.-практ. конф. вчит., Наук.конф.мол.учених, 13 квітня 2024 р. / Департамент науки і освіти Харківської обл. військ. адмін. Ін-т вищ. освіти НАПН України, Харк. акад. неперерв. освіти, Нар. укр. акад. ; [Редкол.: К. В. Астахова та ін.]. – Харків: Вид-во НУА, 2024. – 282 с. – (День науки). (33,02 др.арк.).

Разом: 58,73 др. арк.

За звітний період обсяг такого типу видань зменшився. Така ситуація є об'єктивною, бо у звіті попереднього року було представлено збірники, які не виходили у 2022 році на початку війни, а також зменшення відбулося за рахунок того, що у 2024 році при підготовці матеріалів конференційного Дня науки-2024 було прийнято рішення об'єднати в одній збірці матеріали всіх трьох конференцій і тим самим зменшити кількість збірників. При цьому склад та структура збереглися, обсяг в друкованих аркушах показує виконання плану в повному обсязі стосовно Днів науки. Також у 2024 році не було проведено дві кафедральні конференції, їх перенесено на наступний рік у зв'язку з кадровими змінами, питома вага обсягу публікацій по цим конференціям привела до зменшенню показників.

Тематика конференцій та семінарів відображає пріоритетні напрямки роботи ХГУ «НУА», гостроактуальні проблеми освіти в сучасних умовах. Проведені наукові заходи є інструментом внесення змін до освітньої діяльності Академії та кафедр (упровадження нових методик аудиторної та позааудиторної роботи в умовах воєнного стану).

Традиції наших конференцій це добре. Але є нагальна потреба появи нових форм та ідей. Настає час про ініціювати нові Кругли столи та конференції.

2024 рік додавив в рейтинг публікаційної активності за показниками Scopus та Web of Science публікації фахівців кафедр соціології та гуманітарних дисциплін, українознавства, загальноакадемічної кафедри іноземних мов:

1. Molodcha N. (2024). University Talk On War: Corpus-Assisted Critical Discourse Analysis Of The University Presidents' Statements On Russia's 2022 Invasion Of Ukraine. *Discourse & Communication* (Scopus). p.1-26. (2 др.арк.).

2. Пина, О. (2024). Multiple worlds of the literary text: features of linguistic research. *Amazonia Investiga*, 13(80), 131–142. ([Indexing | Amazonia Investiga](#)) (0,7 др.арк.)

3. Bannikova, K., O. Sviatun, O. Shevchenko, M., Bielousova, N., Saienko,

V. (2023), European Union migration policy: Current problems and prospects for analysis, Cuestiones Políticas 41 (78), 440-455 (Scopus). (0,1 др.арк.). (не увійшло у звіт 2023)

4. Reshmidilova, S., Mykhaylyova, K., Savchuk, A., Stamat, V., Osloпова, M. (2024). Utilisation of Artificial Intelligence Technologies in Developing Marketing Communication Strategies. Pakistan Journal of Life and Social Sciences, 22(2), pp. 9021-9029. (Scopus). (0,15 д.арк.).

5. Danilkova, A., Bondar, V., Bannikova, K., Prokhorovska, S., Vodolazhska, T. (2024). Using data and analytics to optimise the human resources processes. Open Access (Scopus). (0,15 д.арк.).

За звітний період визначилась актуальність пошуку шляхів підвищення публікаційної активності викладачів у НМБД Scopus та Web of Science, що зможе дати можливість підвищити рейтингові позиції університету.

Аналіз НДР минулого року дозволяє зробити висновки, що ситуація із публікаційною активністю та з просуванням своєї наукової діяльності у профілях учених, як і раніше, залишається невисокою. На це слід звернути увагу кафедр та вести дієвий контроль за оновленням індивідуальних профілів, підтримкою їх в актуальному стані. Але позитивним фактом є завершення роботи по створенню профілів учених академії.

Загальні показники наукових публікацій викладачів університету та школи, аспірантів та студентів академії представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Наукові видання 2024 (кількість /др.арк.)

Період	Монографії	Розділи в монографіях	Наукові видання	Статті в збірках НУА	Тези в матер. кон. НУА	Статті в інш. виданнях (зовн.)	Статті в Scopus, Webofscience	Тези в інш. виданнях(зов)	Довід. вид.	Студ. та аспір. публікації	Всього 2023	Всього 2024
ВСЬОГО 2023:	1/ 7,2	3/ 10,85	2/ 7,1	33/ 16,21	75/ 21,7	54/ 18,7	7/ 1,45	52/ 9,54	1/ 12,1	152/ 23,6	360/ 128,45	-
ВСЬОГО 2024	3/ 35,9	5/ 4,5	2/ 6,3	30/ 13,85	42/ 10,76	34/ 28,6	6/ 1,75	26/ 5,6	-	137/ 19,78	-	286/ 127,29

Основні результати науково-дослідної роботи викладачів 2024 року було представлено у 286 публікаціях (це суттєво менше в порівнянні з 2023 роком – 360 одиниць), серед яких: 3 монографії, 2 наукових видання, 5 публікацій, які індексуються в наукометричних базах Scopus, Web of Science.

Загальна кількість публікацій зменшилась, але обсяг у друкованих аркушах (як головний показник публікаційної активності) залишився стабільним – 127,29 др. арк. (2023 р. – 128,45 др. арк.). В минулому році ситуація була протилежною. Позитивним фактом є збільшення кількості монографій (за 2024 рік – їх три, а в 2023 році – була 1 монографія). Зменшення, яке призвело до загального зниження кількості публікацій, відбулося по позиціям студентських та аспірантських публікацій, а також тез у зовнішніх виданнях викладачів університету, довідникові публікації не планувалися. По більшості напрямків стабільна ситуація, а саме по публікаціям у науковому збірнику НУА «Вчені записки» та

тезам на конференціях академії, гарним результатом є суттєве збільшення кількості статей у зовнішніх виданнях, хоча є викладачі, які не виконали план по статтям у фахових виданнях. Вимоги сучасності потребують не тільки обсягу публікацій, а також їх якісної складової: збільшення фахових статей, публікацій, які входять до МНБД, публікацій у закордонних виданнях. Слід звернути увагу на відповідність ліцензійним вимогам результатів наукової роботи викладачів та необхідності їх коригування, особливо за позиціями: статті у МНБ Scopus, Web of Science, статті в наукових фахових виданнях, що входять до переліку наукових «професійних» видань України.

Суттєвий відрив у кількості публікацій мають традиційно кафедри соціології та гуманітарних дисциплін (зав. кафедри – доц. Зверко Т. В.), економіки та права (зав. кафедри – доц. Васюренко Л. В.) (додаток 1). Покращення показників спостерігається по кафедрі ГРФ та перекладу (зав. кафедри – доц. Михайлова Л. В.) завдяки виходу колективної монографії, терміни підготовки якої переносились. Готують публікації більшість викладачів університету та ліцею. Разом з тим не вдалося подолати ситуацію по кафедрі ГРФ та П: Степанов В. Ю – відсутність публікацій, як і в 2023 році.; Чемоданова М. Ф. – невиконання плану. Нажаль не всі кафедри забезпечують публікації, що відповідають профілю дисциплін, які викладають. Цей напрям потребує поліпшення та контролю. Але ситуація поступово покращується в порівнянні з минулим роком.

Безумовно, ситуація, що склалася в місті та країні, вплинула на людей, перекреслила багато планів, суттєво впливають кадрові зміни та мало чисельність складу кафедр. Але не зважаючи на ці обставини, викладачі, які завжди мотивовані на підтвердження статусу науково-педагогічного працівника, намагаються і в складних умовах брати участь у всіх загально академічних наукових заходах, підтримувати рівень публікацій, керування НДР студентів та школярів. Негативним фактом, потребуючим неухильної ліквідації є нерівномірну участь у науковій роботі окремих викладачів та, як слідство – кафедр та наукових шкіл в цілому.

Важливою складовою є підготовка науково-методичної літератури. Результати звітнього року за науково-методичними публікаціями відображено в табл. 2.

Таблиця 2

Науково-методичні видання (кількість /друков. аркуші)

Період	Посібники з грифом НУА	Навчальні посібники с грифом НУА	Навчальні посібники	Навчально-методичні посібники та метод. рекомендації	Разом
Разом (2024 р.)	1/10,42	-	10/67,05	28/104,1	41/181,57
Разом (2023 р.)	-	-	15/89,31	18/57,79	33/147,1

Результати 2024 року свідчать, що система підготовки методичних видань поступово відновлюється, і вже другий рік поспіль спостерігається зростання кількості та обсягу таких робіт.

Аналіз цієї діяльності продемонстрував активізацію роботи з підготовки методичних видань на кафедрах економіки та права, українознавства, іноземних мов, соціології та гуманітарних дисциплін.

Низхідна динаміка підготовки методичних видань характеризує діяльність кафедр германо-романської філології та перекладу, а також інформаційних технологій та математики. Така ситуація може бути пояснена значними кадровими змінами в складі цих кафедр.

Порівняння кількісних показників видання навчально-методичних видань по кафедрах продемонструвало, що лідером цього календарного року, як і минулого, стала кафедра економіки та права (12 видань обсягом 76,37 д.а.), яка майже вдвічі збільшила підготовку методичних видань, що пов'язано з акредитаційними процесами.

Наступний кластер утворили кафедри: українознавства (3 видання обсягом 22,15 д.а.), початкової освіти (3/22,0), соціології та гуманітарних дисциплін (11/20,95), а також германо-романської філології та перекладу (7/21,95).

Цього року знов маємо кафедру, яка не підготувала за календарний рік жодної методичної публікації (кафедра фізичного виховання та спорту) (див. додаток 2), але така ситуація відповідає плану підготовки публікацій.

Аналіз підготовки навчально-методичних видань показав, що перенесення основного акценту в методичній комунікації зі студентами у дистанційний формат знизило мотивацію викладачів не тільки до підготовки видань, а й їх якості: ілюзорність можливості надати доступ студентам до будь-яких матеріалів, не готуючи посібники, з кожним роком посилюється. В цьому аспекті у значної кількості викладачів послаблене розуміння необхідності відповідності навчальних та методичних видань нормативним вимогам та змістовним елементам, позначеним в освітніх програмах. Ігнорування цього призводить до порушення системи вибудовування програмних компетентностей у студентів.

Поряд з цим, послаблюється показник ліцензійної відповідності за цим параметром.

У звітному році вдалося повернутися до практики підготовки навчальних посібників з Грифом НУА (кафедра економіки та права, авт.: доц. Іванова О.А.). Але потенціал тут, безумовно, значно більший, і у наступному році кафедрам слід більш ретельно планувати таку роботу.

Проблемою залишається якість видань, що подаються на розгляд до ЦНГІ та затвердження проректором: є видання без титульних сторінок, зі значною кількістю граматичних помилок, з використанням застарілої системи оцінювання; тексти іноді «рвані», змістовні частини не узгоджені між собою тощо. Завідувачам кафедр слід більш вимогливо ставитися до методичних видань, а передача до ЦНГІ має відбуватися лише після рекомендації кафедри та з підписом завідувача.

В розрізі кафедр показники наукової та науково-методичної роботи надано у додатках 1 та 2 відповідно.

2. ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВИХ ШКІЛ, НАУКОВИХ НАПРЯМКІВ

Базовою науковою школою виконувалося дослідження комплексної наукової теми НУА «Інтелектуальний потенціал суспільства в умовах перманентних соціальних змін: шляхи збереження та розвитку» (ДР №0117U005126) – наук. керівник д-р іст. наук, професор Астахова К. В., а також теми експерименту – «Становлення та розвиток соціального партнерства як ефективний фактор забезпечення стабільності та перспектив освіти» (ДР №0117U001471), а з 01.07.2021 р. тема експерименту має трактування «Розбіжність інтересів стейкхолдерів сфери освіти та можливості пом'якшення протиріч» (ДР № 0121U000192) – наук. керівник – проф. Астахова К. В., яку продовжено до кінця 2026 року.

У межах зареєстрованих наукових шкіл в академії існують профільні наукові теми: «Історія розвитку вищої освіти в Україні: регіональні особливості» (ДР № 0121U000193) – наук. керівник проф. Астахова К. В. (наукова школа з історії освіти); «Потенціал безперервної освіти у розвитку соціального партнерства» (ДР № 0117U005127) – наук. керівник проф. Михайльова К. Г. (наукова школа з соціології освіти); «Інституційні умови відтворення інтелектуального капіталу в умовах трансформаційних процесів в економіці» (ДР №0118 U000835) – наук. керівник проф. Яременко О. Л. (наукова школа з економіки).

Крім наукових шкіл продовжують функціонувати наукові напрямки: з філології – «Лінгвістичні дослідження як теоретичний фундамент підготовки спеціаліста, що відповідає сучасним світовим вимогам та стандартам» (ДР № 0117U001473) – наук. керівник проф. Змійова І. В.; з освітнього права – «Освітнє законодавство: проблеми та перспективи» (ДР № 0121U000197) – наук. керівник проф. Астахов В. В.; з культури та педагогіки – «Роль культурно-освітнього середовища навчального закладу у формуванні та розвитку особистості» (ДР № 0121U000194) – наук. керівники проф. Чибісова Н. Г., Шилкунова З. І. Але їхня діяльність, на жаль, практично завмерла.

Загалом діяльність наукових шкіл за звітний період має мозаїчний характер.

Є необхідність їхньої реструктуризації. Прийняте рішення зберегти комплексну наукову тему та тему експерименту з соціального партнерства, а також наукові школи, які дають, незважаючи на складні умови, наукові результати, підтримують міжнародні наукові контакти, мають потенціал по підготовці крупних наукових публікацій (наукові школи з історії та соціології освіти).

В сучасних умовах тотальних змін через повномасштабну воєнну агресію, важко визначити традиційні параметри прирощення наукових знань, тому що:

- в українській науці виявилися розірваними наукові традиції та зв'язки;
- кардинальних змін зазнали напрями та зміст наукових розвідок соціогуманітарного спрямування;

- зосередженість виключно на війсьній та близькій до неї тематиці, суттєво трансформувала поле дослідницьких інтересів;

- масова міграція науково-педагогічних працівників та науковців скоротила можливості наукових шкіл, перервала планові дослідження, «перемішала» традиційні наукові об'єднання та проєктні групи.

Але незважаючи на суттєві перешкоди, академії все ж вдалося зберегти науково-дослідницьку складову своєї діяльності, переважну більшість традицій та напрямків функціонування. Втрати, безумовно, були і, нажаль, ще будуть, тому що війна триває. Це слід враховувати та шукати шляхи пом'якшення протиріч та ризиків, які супроводжують сучасний важкий період розвитку країни.

Серед безумовних досягнень та наукових доробок НДР НУА:

- суттєве розширення кола наукових зв'язків. Серед них - встановлення контактів із всесвітньо відомими вченими, запрошення їх до участі у спільних проєктах та програмах. Йдеться про проф. Ханса де Віта (Нідерланди) та Філіпа Альтбаха (США) - участь у якості метрів у традиційній лютневій науковій конференції НУА; відомого перекладача Олену Костюкович (проєкт «Книга року - 2024»), яка стала афілійованим професором НУА у 2024 році; заступника директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України – д-р екон. наук, ст. н. с., член-кореспондент НАН України - Гладун Олександр Миколайович (доповідач на загальноакадемічному методологічному семінарі) та ін.;

- продовження серії наукових монографічних видань, присвячених різним аспектам діяльності ХГУ «НУА» як унікального науково-освітнього комплексу безперервної освіти (опубліковано колективну монографію, присвячену аналізу та соціокультурним можливостям конкурсу «Історія моєї сім'ї», готується до видання колективна монографія з питань взаємодії університету із власними випускниками);

- проведення унікального наукового дослідження з вивчення зміни освітніх практик під час війни рф проти України, зібрано колекцію наративів з цього питання;

- збережено традицію залучення студентів до спільних наукових розвідок із викладачами та науковцями (у наукових журналах, щорічній збірці «Вчені записки ХГУ «НУА» опубліковані статті студентів з соціогуманітарного та економічного напрямків);

- збережено практику проведення щорічних міжнародних наукових конференцій з питань розвитку освіти (детально інформація наведена у розд.1 звіту);

- активно продовжується процес історизації діяльності НУА (оновлення експозиції музею історії НУА, ведення унікального «Літопису» життя академії; проведення в межах щорічного Дня науки окремої студентської секції з питань історії розвитку освіти та функціонування НУА;

- науковці академії запрошуються у якості експертів до рецензування наукових видань, аналізу освітніх документів, програм, проєктів; до роботи в складі редакційних колегій наукових журналів та конференцій.

Звіт 2024 року свідчить про те, що реальні наукові прирощення мають лише дві наукові школи: з історії освіти («Історія розвитку вищої освіти в Україні: регіональні особливості» (ДР № 0121U000193) – наук. керівник проф. Астахова К. В.) та соціології освіти («Потенціал безперервної освіти у розвитку соціального партнерства» (ДР № 0117U005127) – наук. керівник проф. Михайльова К. Г.).

Через воєнні події і політичні процеси, що їх супроводжують, Україна виходить із тіні рф, відчувається помітний поштовх до інтересу до історії та написання історії. Нова парадигма історії України - історія країни (в тому числі вітчизняної освіти) стає частиною історії світу. Більш осяжно проявляються світові зв'язки подій та явищ. Безумовно, ці зміни стимулюють розвиток наукової школи НУА з історії освіти, яка має наукові прирощення у звітному році. Вона таж зазнала суттєвих втрат та «хвороби невиконання», але надала і цікаві напрацювання. Серед них - активна дослідницька складова діяльності музею історії НУА. Музей, у співпраці з науковою школою, постійно приймає участь у наукових конференціях, круглих столах з музеєзнавства. Постійно відбувається робота з історизації НУА. У звітному році продовжено ведення «Літопису» академії, яким неустанно опікується перший ректор, проф. Астахова В.І. та директор музею Коваленко Н.П.; започатковано новий проєкт з історії НУА - запис аудіо спогадів з історії академії; продовжується ведення персоналій викладачів, співробітників.

Розпочато новий напрям експозиційної роботи - збір, аналіз та збереження матеріалів, документів випускників НУА, які загинули під час війни. Ця робота відбувається з урахуванням всіх вимог та принципів історичної науки та під контролем професійних істориків. Ще один з факторів наукового прирощення школи - спільно з Центром науково-гуманітарної інформації НУА - збір, збереження та використання матеріалів фотоколекції «Харків та НУА після 24.02.2024 р.». Станом на грудень 2024 року колекція нараховує понад 250 знімків, що систематизовані, описані та розміщені в репозиторії НУА. У звітному році було проініційовано і почалася реалізація проєкту, в межах якого пройде марафон фотовиставок з колекції, про яку йдеться, присвячений третій річниці початку повномасштабної агресії рф проти України. В планах організаторів та партнерів НУА провести виставки в Польщі, Франції, Німеччині, Австрії та Люксембурзі. На стадії завершення перемовини із Швецією та Британією. Проєкт не «чисто» дослідницький. Скоріше - із елементами дослідницької складової. Але він - частина наукової діяльності школи в рамках роботи з історизації війни та діяльності інститутів освіти в ці часи.

Щодо роботи наукової школи з соціології освіти, то можна відмітити, що основна увага в роботі наукової школи приділялася питанням функціонування та розвитку освіти в Україні, зокрема комунікативним аспектам цих процесів. Такі аспекти знаходилися у фокусі як змістовних пошуків, так і інструментальних.

У першому аспекті показано, що комунікація під час освітнього процесу є важливим фактором формування професійних компетентностей студентів, які стають важливим чинником їх кар'єрного зростання у майбутньому. Показано, що саме університет має значний потенціал у закладанні фундаменту успіху в цьому напрямку, особливо в умовах невизначеності.

Продемонстровано особливості роботи з субкультурами в освіті, показано, що міжкультурне різноманіття все більше впливає на практики навчання, комунікації, що потребує розробки гнучких технологій освітнього процесу.

У контексті розробки річної теми увагу було приділено також питанням трансформації менеджерських компетентностей, зокрема в управлінні персоналом в освіті. Систематизовано фактори, що змінюють практики управління в сучасних умовах. Зокрема, звернуто увагу на збільшення чисельності міжкультурних команд, ступеня невизначеності поведінки освітніх суб'єктів, поширення віддалених команд, діджиталізацію тощо. Доведено, що принципово важливими для сучасного менеджера в освіті є здатність адаптуватися до змін, готовність постійно навчатися, володіння розвиненими цифровими навичками, високий рівень культурної компетентності, вміння будувати довіру тощо.

У другому аспекті в роботі наукової школи – інструментальному - показано потенціал комунікативної взаємодії в освіті для психологічної підтримки суб'єктів освітнього процесу. Окрему увагу було приділено питанням можливостей штучного інтелекту в освіті. Доведено роль аналітичних інструментів для забезпечення об'єктивності інформації та окреслено завдання освіти щодо формування відповідних навичок.

Важливим аспектом розробки теми протягом року були питання соціального партнерства. Доведено ефективність авторських моделей комунікативної взаємодії з різними цільовими аудиторіями в ході здійснення волонтерської діяльності, розкрито можливості співпраці різних стейкхолдерів у дистанційному форматі.

Окрема увага в роботі наукової школи приділялася питанням формування людських ресурсів, впливу міграційних процесів на освіту та людський капітал у контексті демографічного ландшафту країни.

Робота наукової школи з економіки відбувалася фрагментарно, разом з тим, узагальнюючи результати можна відмітити наступне:

- доведено необхідність системного врахування у встановленні стратегічних цілей підприємства: ресурсної невизначеності як результату війни та її наслідків; суперечливих наслідків інтеграції України в ЄС; змін у технологічному, нормативному та конкурентному середовищі, що обумовлені цифровізацією економіки; тенденцій локалізації технологічного, фінансового та інституційного простору в умовах критичної конфліктності сучасного етапу глобального розвитку.

- показано, що за умов фундаментальної невизначеності середовища та його динаміки об'єктивно підсилюється роль ендогенних чинників

відтворення ідентичності та безпеки як підстави визначення стратегічних горизонтів та пріоритетів життєдіяльності підприємства.

Це відобразилось у підготовці матеріалів конференцій, наукових статей та НДРС, реалізації програми «Формування професійного вибору: як перетворити мрію на професію».

Академія у складний воєнний час зберегла рівень наукової роботи, який підтверджується зацікавленістю досвідом НУА щодо становлення інноваційного науково-освітнього комплексу неперервної освіти, а також громадським визнанням та впровадженням багатьох елементів, відпрацьованих у навчальному закладі, у діяльність українських вишів та шкіл.

Академія виступила співorganizатором низки наукових заходів та конференцій (див. розділ звіту «Основні результати НДР»), триває співробітництво з редакціями наукових журналів: науково-інформаційним журналом «Новий Колегіум», науковим журналом «Український соціум», теоретичним та науково-методичним журналом «Вища освіта України», активізувалась взаємодія з Інститутом індустріальних проблем розвитку економіки НАН України шляхом реалізації спільної аспірантської підготовки, спільних наукових публікацій та залученням фахівців інституту до наукових заходів НУА.

Викладачів НУА залучено до рецензування наукової та науково-методичної продукції, також викладачі входять до складу редакційних колегій, експертних комісій.

У 2024 році викладачі НУА працювали в складі редакційних колегій:

- «Вчені записки ХГУ «НУА», наукових збірок конференцій (проф. Астахова К. В., проф. Астахова В. І., проф. Михайлова К. Г., проф. Тимошенко Т. М., проф. Яременко О. Л., проф. Компанієць В. В. та інші);
- «Український соціологічний журнал» (проф. Астахова В. І., проф. Михайлова К. Г.);
- «Новий колегіум», «Universitates. Наука та освіта» (проф. Астахова В. І., проф. Астахова К. В.);
- «Економіка і управління» (проф. Астахова К. В.);
- Харківський історіографічний збірник (ХНУ імені В. Н. Каразіна) (проф. Астахова К. В.);
- «Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна», серія «Історія» (проф. Астахова К. В.);
- «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Соціологія» (проф. Астахова К. В.);
- член наукового комітету Щецинського університету (Польща) – проф. Астахова К. В.

Незважаючи на представництво вчених НУА в різних наукових виданнях, необхідна більша кількість міжнародних наукових контактів та, відповідно, участь у редакційних колегіях. Така форма наукової діяльності має стати шляхом установаження наукових контактів для кафедр та академії в цілому.

Загалом клалася ситуація при якій прослідковується нерівномірне навантаження та різні по вагомості кінцеві результати роботи наукових шкіл. Реалізація комплексної та наскрізної наукової тематики охоплює не всі напрями функціонування наукових шкіл. Тому однією з задач наступного року є перегляд складу та найважливіше – структури наукових шкіл, реєстрації та перереєстрації наукових тем.

4. ФУНКЦІОНУВАННЯ РАДИ НУА

Головним органом управління ХГУ «НУА» є Вчена рада. І від її діяльності, ефективності, послідовності рішень залежить діяльність академії в цілому. Рада академії виконує свою роботу відповідно до плану. За звітний період проведено 13 засідань. Робота Ради здійснювалася в змішаному форматі. Усі засідання пройшли своєчасно, відповідно до планових порядків денних з доповненням гостроактуальних питань. Проведено 2 додаткових засідання Ради з метою затвердження Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році до ХГУ «НУА» (протокол №9 від 8.04.2024) та про унеможливлення порушень законодавства України про мобілізацію та відповідних нормативних документів МОН України під час проведення вступної кампанії 2024 р. (протокол №13 від 13.07.2024).

У ході роботи Ради було розглянуто низку питань щодо виконання наказів МОН України, реалізації положень Закону України «Про освіту», у тому числі в умовах воєнних дій, питання навчально-методичної, науково-дослідної, виховної роботи, роботи ліцею за напрямками, кадрові питання, формування культурно-освітнього середовища та інші.

Особливу увагу приділено питанням організації навчального процесу в умовах воєнного стану, результатам оцінювання якості освітніх програм, про відповідність кадрового корпусу факультетів ліцензійним умовам, про хід підготовки освітніх програм з економіки до акредитації, (протокол №7 від 26.02.2024), а також було розглянуто: інформацію про аудит освітніх програм (протокол №6 від 31.01.2023), аналіз відповідності кадрового корпусу академії ліцензійним вимогам (протокол №7 від 27.02.2023), про ефективність роботи та вдосконалення освітніх програм Центру доуніверситетської підготовки, Про виконання комплексної Програми «Формування професійного вибору: як перетворити мрію у професію» (протокол №10 від 22.04.2024), рейтингові позиції НУА та шляхи їх поліпшення, про роботу афілійованих професорів (протокол №11 від 27.05.2024), затвердження змін освітніх програм на 2024/2025 навчальний рік (протокол №12 від 24.06.2024), про результати моніторингу якості освітніх програм першого, другого та третього рівнів освіти (протокол №2 від 23.09.2024), результати діяльності музею історії НУА за 25 років функціонування (протокол №3 від 28.10.2024). Рада розглянула роботу психологічної служби та ЦНГІ в умовах воєнного стану, результати проведення крупних наукових заходів, в тому числі лютневої конференції, Днів науки,

круглого столу, який відбувся в рамках реалізації наукового експерименту з соціального партнерства (протокол №4 від 25.11.2024) та інш.

Відбулось затвердження: затвердження оновленого положення «Про рейтингування науково-педагогічних працівників» (протокол №7 від 26.02.2024); стратегії НУА щодо забезпечення «Політики рівності, різноманітності та інклюзії» (протокол №10 від 22.04.2024); оновленого Положення «Про студентське самоврядування», Положення «Про врегулювання конфліктних ситуацій в ХГУ «НУА», Перспективного плану підвищення кваліфікації до 2027 року, Положення про філію «Харківський приватний ліцей «Народна українська академія» Харківської області» Приватного закладу вищої освіти Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» (протокол №11 від 27.05.2024); «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про дистанційне навчання в ХГУ «НУА», «Положення про підвищення кваліфікації в ХГУ «НУА», «Положення про взаємовідвідування в ХГУ «НУА», нової редакції авторської програми неперервної правової підготовки з дисципліни «Основи правознавства» для учнів 5-11 класів НУА, змін до «Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в ХГУ «НУА» у 2024 році» (протокол №12 від 24.06.2024); оновленого Положення «Про Науково-методичну раду ХГУ «НУА» (протокол №3 від 28.10.2024) та інш.

Загалом було розглянуто 59 питань, у тому числі з навчально-методичної роботи – 12; з науково-дослідної роботи та реалізації експерименту – 8; виховної та самоврядування – 6; роботи ліцею – 7; організаційні питання та інш. – 6; вступна кампанія – 6; робота служб та підрозділів, у тому числі напрямки функціонування ЦНГІ – 6; соціальний захист та кадрова робота – 5; рекомендації до друку наукових видань – 3 (рис. 1).

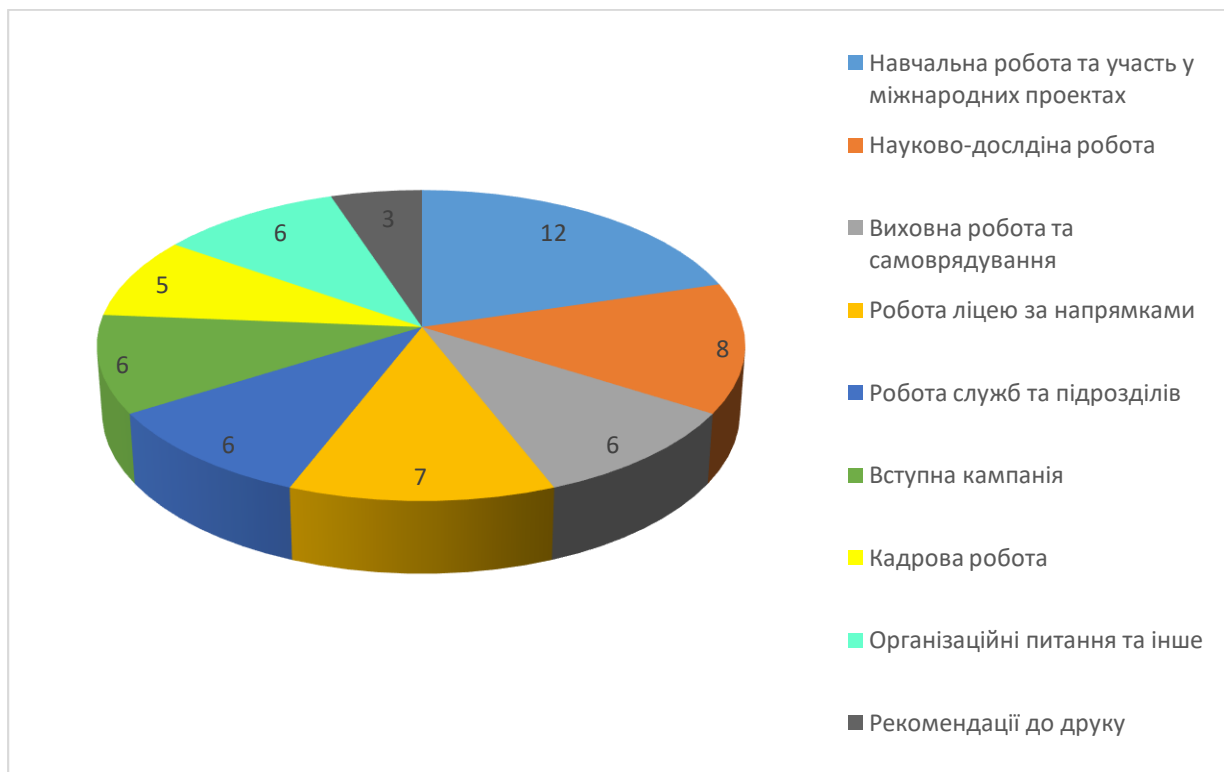

Рис. 1 – Розподіл питань, які розглянуто на засіданнях Ради у 2024 році

Контроль виконання рішень Ради здійснюється ректором та профільними проректорами. Ведеться журнал контролю за виконанням рішень. Аналіз ступеня задіяності в підготовки та презентації питань засідань Ради слід частіше залучати до підготовки матеріалів Ради не тільки проректорів, деканів, керівників ліцею, але й інших провідних фахівців. Потребує більшої відповідальності тих, кому доручено керування ходом виконання окремих рішень, керівників структурних підрозділів та завідувачів кафедр, а також більш системне інформування підлеглих про рішення Ради,

У звітному році відновлено практику роботи комісій з підготовки питань на Раду, що підвищує ефективність та багатогранність розгляду питань. Загалом робота з реалізації рішень Ради заслуговує на задовільну оцінку: прийняті рішення виконуються. Членам Ради НУА слід більше уваги приділяти термінам виконання рішень, чіткості формулювання, своєчасному наданню інформації відповідальним за виконання.

4. РОБОТА АСПИРАНТУРИ

Підготовка аспірантів на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти ведеться відповідно до нормативних документів МОН України:

- Закону України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII;
- Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1156-XII;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015р. № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (Постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187»);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» з урахуванням змін від 03.04.2019 р.
- Порядку проведення експерименту щодо присудження ступеня доктора філософії, затвердженого КМУ від 6 березня 2019 р. № 167 (доповненням у Постанові КМУ від 21 жовтня 2020 р. № 979);
- Наказу МОНУ від 25 січня 2021 року № 102 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатку до них, зразка академічної довідки», від 29 січня 2021 р.;
- Рекомендацій щодо акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти, а також ліцензування освітньо-наукових програм підготовки аспірантів за трьома основними напрямками навчання в НУА, відповідно до ліцензій на право підготовки аспірантів за спеціальностями: 054 «Соціологія» (наказ МОН України №655 від 10.06.2016), 051 «Економіка» (наказ МОН України №856 від 19.07.2016), 035 «Філологія» (наказ МОН України №1508Л від 09.12.2016);

- Постанова Кабінету Міністрів в Україні від 19 травня 2023 року №502 «Про внесення змін до деяких постанов КМУ з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів».

Контингент аспірантів на 01.12.2024 року складає 22 слухача, 5 з яких перебувають в академічній відпустці (табл. 3). 054 «Соціологія» - 8 осіб, в тому числі 1 особа – академічна відпустка; 051 «Економіка» - 11 осіб, в тому числі 3 особи – знаходяться в академічній відпустці; 035 «Філологія» - 3 особи, 1 з яких знаходиться у академічній відпустці.

У 2024 році набір до аспірантури не здійснювався в зв'язку зі змінами у правилах прийому та відсутністю денної форми навчання. виконано в повному обсязі.

Таблиця 3

**Кількісний склад аспірантів (на 01.12.2024 р.)
(розподіл за спеціальностями)**

№	Спеціальність	Кількість аспірантів-2021	Кількість аспірантів - 2022	Кількість аспірантів - 2023	Кількість аспірантів-2024	Кількість аспірантів в акад.відп.-2024
1	051 «Економіка»	9	9	13	8	3
2	054 «Соціологія»	10	5 (4)	8 (1)	7	1
3	035 «Філологія»	2	3	2 (1)	2	1
Всього:		21	17 (4)	24	17	5
РАЗОМ		21	21	24		22

Кількісні показники біль менш рівні по рокам, склад аспірантів нараховує 12 випускників академії, які підтримують традиції та особливості КОС академії, готові долучатися до різних форм та напрямків роботи.

Слід відзначити позитивні тенденції, які спостерігаються у роботі кафедр з аспірантами: залучення їх до активного наукового спілкування через участь у наукових конференціях, методичних і методологічних семінарах університету та кафедр, у роботі Асоціації молодих учених, професійних об'єднань, навчальному процесі.

Аналіз наукових публікацій аспірантів демонструє, що основні напрямки, в рамках яких здійснюється науково-дослідна діяльність, відповідають профілям підготовки аспірантів, вони виявляють достатній рівень публікаційної активності (наприклад, до ХХХ тому наукової збірки «Вчені записки ХГУ «НУА», том 30 було залучено 7 аспірантів). Аспіранти є авторами розділів монографій, працюють над статтями у фахових виданнях, у МНБ (Index

Copernicus, Google Scholar), у тому числі в співавторстві з науковими керівниками (проф. Михайловою К.Г., проф. Змієвою І.В., доц. Цибульською Е.І., доц. Зверко Т.В., доц. Рубан Л.О., доц. Івановою О.А.).

У 2024 році вже є позитивний досвід залучення аспірантів до викладання окремих навчальних дисциплін, змістових модулів, проведення майстер-класів в рамках Дня студентів (Панасенко Л., Овчаренко (Шило) К., Костинським К.), до участі у круглих столах, семінарах (Берест К., Полупан Д., Макасеєв О., Михайлов М. та інш.), аспірант Ботштейн І. успішно провів заняття в рамках проекту «Школа підприємництва».

Незважаючи на це, завданнями кафедр з організації аспірантської підготовки в наступному навчальному році повинні стати пошук ефективних форм і методів організації педагогічної практики з використанням потенціалу НУА як комплексу безперервної освіти; забезпечення академічної мобільності, залучення аспірантів до різноманітних міжнародних науково-дослідних програм тощо.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ І ШКОЛЯРІВ

Академія реалізує авторську концепцію неперервної освіти, яка впроваджує в практику інтеграцію ліцею та університету за різними напрямками. Дослідницька робота задає смислові орієнтири діяльності НУА і є своєрідним механізмом, що забезпечує взаємодію всіх суб'єктів освітнього процесу. В тому чи іншому обсязі науковою роботою займаються усі учасники освітнього процесу, в тому числі студенти та ліцеїсти.

Суттєвий прояв інтеграції спостерігається в науковій роботі. Доказом цього є форми реалізації НДР серед студентів, ліцеїстів та молодих учених.

Незважаючи на воєнний стан продовжує функціонування Асоціація молодих учених (АМУ) та студентське наукове товариство (СНТ) в тісному зв'язку цих організацій із залученням активних учнів ліцею завдяки активізації учком. У 2024 році прослідковується система підготовки студентів та учнів щодо участі в наукових заходах та науково-дослідній роботі. Наукове керівництво та консультування здійснювалось як викладачами ліцею так і університету.

Протягом 2024 року під керівництвом доц. Гога Н. П., як голови АМУ, було проведено секцію наукової конференції молодих учених «Комунікації світу науки: підходи, тренди, протиріччя» (13 квітня 2024 року), в якій прийняли участь 27 науковців у рамках Дня науки, засідання АМУ з питань сучасних підходів до діяльності громадських організацій у науковому середовищі (квітень 2024), організаційна зустріч АМУ та СНТ з залученням аспірантів з питань наукової роботи в умовах подовженого воєнного стану (вересень 2024 року), де були заслухані звіти за перше півріччя та затверджені зміни до планів.

Голова АМУ доц. Гога Н. П. регулярно бере участь у заходах Ради молодих учених (РМУ) при Міністерстві освіти і науки України: «Ніч молодіжної науки – 2024 в умовах війни» (21.03.2024); Всеукраїнському форумі з міжнародною участю «Наука для молоді–2024» (23.05.2024); V Всеукраїнському форумі рад

Молодих Вчених «Незламність» (24.10.2024) та інш. Завдяки такій взаємодії доц. Гогою Н. П. була підготовлена інформація про функціонування АМУ НУА, яка увійшла до каталогу Ради молодих вчених України 2024:

Ради молодих вчених України: 2023. Сила команд: інформація про РМВ закладів вищої освіти і наукових установ України. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. С. 359 – 362.

Слід зазначити активну участь голови АМУ доц. Гога Н. П. у роботі Ради молодих вчених при ХОВА, протягом звітнього періоду вона брала участь в наступних заходах Ради молодих вчених при ХОВА:

25.01.2024 – планування діяльності в 2024 році; присудження ступеня доктора філософії: ключові зміни;

29.02.2024 – «Наукова енергія майбутнього: молодий вчений року»; оновлений порядок захисту дисертацій PhD: виклики та потенційні шляхи вирішення;

25.05.2024 – принципи функціонування та напрямки роботи Eurodoc;

27.06.2024 – проєкт «Книга захиснику»; кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у ЗСУ в умовах воєнного стану;

01.08.2024 – екологічні проєкти, які допомагають ЗСУ;

29.08.2024 – від думки до результату: шлях до лідерства в освітньо-науковій діяльності;

10.09.2023 – організаційні збори щодо планування діяльності у 2024–2025 навчальному році;

05.11.2024 – участь у засіданні Ініціативної групи щодо проведення установчих зборів РМВ при ХОДА;

05.12.2024 – участь у установчих зборах РМВ при ХОДА Затвердження кандидатури Гога Н. П. на посаді секретаря РМУ при ХОВА.

Члени Ради АМУ НУА брали участь у реалізації академічних програм, системній діяльності по вивченню особливостей привабливості навчального закладу та приймали участь у міжнародній науково-практичній конференції (09.02.2024 р.) та конференції молодих вчених в рамках Днів науки (13.04.2024 р.).

Система інтеграції також прослідковується завдяки ефективній взаємодії між проректором з НДР, керівником АМУ та СНТ. Голова СНТ Якуніна Альона (студентка 5 курсу факультету «Референт-перекладач»), в тісній співпраці з АМУ та залученням учнів ліцею з метою підвищення результатів НДРС та НДРШ є активним помічником в організації НДР студентів.

- Суттєвим результатом НДР студентів та школярів є отримання у 2024 році стипендії Харківського міського голови «Обдарованість» для дітей та молоді: учнем 11-го класу ХПЛ «НУА» Тихим Максимом та студенткою 5 курсу факультету «Референт-перекладач», керівником СНТ ХГУ «НУА» Якуніною Альоною.

- Науковій роботі студентів та школярів в академії традиційно приділяється значна увага. Воєнні дії в Україні не дозволили провести у 2024 році Всеукраїнський та регіональний конкурси наукових робіт студентів, але поновлено проведення Турніру з фінансової грамотності. команда студентів

факультету «Бізнес-управління» під керівництвом Яковенко В. (5 курс) взяла участь у міському Турнірі з фінансової грамотності «FinCup-2024», який проводився при підтримці Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», Харківського банківського союзу (квітень 2024). На турнір було зареєстровано 131 команду, з яких у II тур потрапило лише 10 команд, в тому числі команда НУА («Новий стандарт»: Яковенко В. – БУ5, Шивцова М., Лікунова С. – БУ3, Кошарновська А., Беспалов І. – БУ4, Салтовец І. – БУ6). Команда учнів ліцею теж прийняла участь в турнірі. За результатами першого туру ліцеїсти трохи (0,5 бала) не дотягнули до виходу у фінальну десятку. Наставник команди, учителька економіки, аспірантка кафедри економіки та права - Овчаренко К. В. Це ще один приклад інтеграції університету та ліцею в рамках форм НДР.

- Протягом звітного року студенти мали публікації у спеціалізованих виданнях, у тому числі в науковій збірці «Вчені записки», т. 30 (Якуніна А., РП-4; Крапивна К., БУ-4). Слід зазначити, що студентка Якуніна А. вже три роки поспіль представляє наукові статті (керівник проф. К.В. Астахова) у науковому збірнику «Вчені записки ХГУ «НУА». Вона та студентка Пальваль А. (СМ-3) опублікували статтю у фаховому виданні з педагогіки - науковому журналі «Новий колегіум».

- Особливе місце в науковій роботі зі студентами посідала підготовка до XXXI Міжнародної студентської наукової конференції «Мир комунікативних компетенцій студентства XXI століття», (online формат 13 квітня 2024 року в рамках Тижня науки). У конференційний День науки-2024 пройшла робота 12-ти секцій по трьох конференціях: 8 секцій Міжнародної студентської наукової конференції, 3 секції Регіональної науково-практичної конференції вчителів та секція Науково-теоретичної конференції молодих учених.

- Наукові збірки конференцій містять понад 170 тез. На пленарному засіданні конференційного дня Тижня науки виступили:

- Яременко О. Л., д-р екон. наук, проф. кафедри економіки та права НУА, зав. сектором інституційної економіки Інституту економіки та прогнозування НАН України;
- Немцев А. Л., аспірант кафедри соціології та гуманітарних дисциплін НУА, комерційний директор ТОВ «СТІФ Східна Європа»;
- Яковенко В., студентка 5 курсу факультету «Бізнес-управління»;
- Шевцова М., студентка 3 курсу факультету «Бізнес-управління».

- Збережено традицію проведення кафедральних секцій за різними напрямками, що дозволило залучити студентів різних курсів, спеціальностей, учасників з інших українських та закордонних університетів. Студентська конференція підтвердила статус міжнародної завдяки участі 7 представників із 5 країн світу. В цьому році 81 студент НУА подав тези у збірник, в тому числі 7 студентів післядипломної форми освіти (табл. 4).

Таблиця 4

- **Статистика участі студентів ХГУ «НУА»**

	РП	СМ	БУ	Всього
1 курс	5	2	3	10

2 курс	3	4	3	10
3 курс	10	2	5	17
4 курс	8	3	4	15
Магістранти	10	4	8	22
Студенти післядипл.осв.	1	-	6	7
Всього	37	15	29	81

• Кількісні показники та аналіз в контексті курсів та факультетів демонструють широкий охоп учасників. Крім учителів, аспірантів та студентів, їх наукових керівників в роботі конференцій взяли участь учні ліцею та закладів загальної середньої освіти міста (ЗЗСО). Разом з тим задачами наступного Дня науки є залучення ліцеїстів НУА в більшому обсязі, в тому числі учасників МАН.

Тиждень науки також включає науковий захід – захист робіт учнів середньої школи – Юніор-МАН. В цьому році склад учнів був різноманітним: від самих юних – 4-класниці до 10-класниці, яка приєдналася до наукової роботи тільки в другому півріччі, ставши ученицею ліцею НУА. Англійська, французька мови, зарубіжна та українська література, історія України та географія – саме такі напрямки було представлено 9 учнями в 10 роботах Юніор-МАН. Захист робіт відбувся за підтримки класних керівників та батьків учнів, наукові керівники школярів безпосередньо включились у наукову дискусію та активізували увагу усіх присутніх на захисті. Це було якісно, цікаво та змістовно.

Наукова робота у початковій школі незважаючи на воєнні часи та складні умови, знайшла своє відображення у цікавих формах роботи. Формування дослідницької позиції, яка є результатом дослідницької роботи молодшого школяра, є ключовим завданням сучасної початкової освіти й повинно лежати в основі переосмислення цілей і завдань дитячих освітніх практик.

Важливою науковою подією для життя початкової школи є проведення науково-практичної конференції молодших школярів «Старт у науку». Вона проходила у рамках Тижня науки в НУА. Це дає можливість молодшим школярам відчути свою причетність до важливої академічної події, підкреслює важливість наукової роботи в академії, наочно демонструє механізм взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу НУА. Участь у конференції є результатом дослідницької роботи учнів, яку вони здійснюють протягом навчального року під керівництвом учителя й батьків. Цього року 9 квітня пройшла вже VI конференція. На ній було представлено 9 робіт, підготовлених 11 учасниками. Але до даного заходу були підключені всі учні початкової школи. Є навіть дві роботи, прислані онлайн. Вони також були заслухані в 3 класі. Запрошені були також діти передшкільного класу.

11 квітня пройшла також виставка наукової іграшки. На ній було представлено більше 20 робіт, виконаних як на уроках, так і підготовлених дома з батьками. Виставку відвідали всі учні початкової школи й передшкільного класу.

Ще одна складова дослідницької роботи у початковій школі - Дні дослідника, протягом яких уся початкова школа перетворюється в дослідницькі

лабораторії. У кожній такій лабораторії, учні дослідним шляхом шукають відповіді на, питання, які їх цікавлять.

Практика проведення таких днів показала високу ефективність використання підходів STEM-освіти, особливо в напрямку формування навчальної мотивації школярів.

Під час роботи учні вчаться спостерігати, ставити питання, планувати свої дії й робити висновки. Важливим відкриттям для них завжди стає те, що відповідь на одне питання народжує багато наступних, що процес пізнання є нескінченним.

Цього року День дослідника пройшов 15 листопада. Учні 1 класу працювали над темою «Хто такі дослідники?» і «Що таке експеримент?».

Важливим моментом цього дня є й підключення вчителів-предметників до дослідницької роботи. І на уроках фізкультури, й англійської мови продовжуються дослідження з теми, але на відповідному матеріалі.

Незважаючи на складні умови проведення, день вийшов корисним ефективним і захоплюючим. Традиційно він прокладає шлях до конференції молодших школярів «Старт до науки».

Досвід проведення Днів науки є предметом глибокого аналізу в процесі пошуку удосконалювання методів і форм роботи. І цей пошук невпинно здійснюється.

Результати олімпіадної та конкурсної роботи школярів у 2024 році свідчать, що цей напрямок продовжує свою реалізацію.

- участь в олімпіадах:

у 2024 році до участі в районних олімпіадах було подано 40 заявок. Учні брали участі у 14 олімпіадах і отримали 15 перемог: I місце – 4, II місце – 8, III місце – 3. Лідером серед учасників став Тихий Максим (10-А) – 4 перемоги (табл. 5).

Таблиця 5

Результати участі у предметних олімпіадах (районний етап)

№ з/п	Ім'я учня	Клас	Місце	Навчальний предмет	Вчитель
1.	Єременко Уляна	3-А	III	Українська мова та література	Назаренко А.А.
2.	Нестеров Тихон	4-А	I	Українська мова та література	Литовченко А.В.
3.	Штець Валерія	8-А	II	Українська мова та література	Литвин Н.І.
4.	Гаврилова Марія	9-А	II	Українська мова та література	Литвин Н. І.
5.	Гарагата Марія	10-А	III	Українська мова та література	Литвин Н.І.
6.	Бондаренко Михайло	8-А	II	Англійська мова	Циганок О.І.
7.	Тихий Максим	10-А	II	Англійська мова	Зобова Г.М.
8.	Тихий Максим	10-А	I	Німецька мова	Чазова К.О.
9.	Тихий Максим	10-А	I	Іспанська мова	Левіна П.В.

10.	Голуб Микита	9-А	II	Математика	Лимаренко В.А.
11.	Шейн Нікіта	7-А	III	Фізика	Лимаренко В.А.
12.	Величко Владислав	8-А	II	Фізика	Лимаренко В.А.
13.	Гаврилова Марія	9-А	II	Астрономія	Лимаренко В.А.
14.	Жук Давид	9-А	II	Астрономія	Лимаренко В.А.
15.	Тихий Максим	10-А	I	Астрономія	Лимаренко В.А.

Рекомендовані до участі у III (обласному) етапі Всеукраїнських предметних олімпіад: Тихий Максим (10-А) – англійська мова, німецька мова, іспанська мова, астрономія; Величко Владислав (8-А) – фізика.

В порівнянні з попереднім роком заявок було більше, але призових місць менше. Перших місць – 4, в минулому році – 8; других – 8, в минулому – 9; третіх місць – 3, в минулому – 3.

В III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад 4 ліцеїсти проходили випробування з 5 навчальних предметів – фізика, астрономія, англійська, німецька, іспанська мови. 2 учні ліцею здобули 5 перемог: Тихий Максим (10-А) – 4 перемоги, Величко Владислав (8-А) – 1 перемога (табл. 6).

Таблиця 6

Результати участі у предметних олімпіадах (обласний етап)

№ з/п	ІІІ учня	Клас	Місце	Навчальний предмет	Вчитель
1.	Тихий Максим	10-А	I	Англійська мова	Зобова Г.М.
2.	Тихий Максим	10-А	I	Німецька мова	Чазова К.О.
3.	Тихий Максим	10-А	I	Іспанська мова	Левіна П.В.
4.	Тихий Максим	10-А	I	Астрономія	Лимаренко В.А.
5.	Величко Владислав	8-А	III	Фізика	Лимаренко В.А.

У порівнянні з попереднім роком менше учнів брали участь в обласному етапі олімпіад, але кількість перших місць і третіх місць – однакова. У 2024 році других місць немає, у попередньому році других місць – 1.

- конкурс-захист МАН.

Особливе місце в системі інтеграції ліцей-університет посідає підготовка до конкурсу МАН, де наукове консультування робіт учнів здійснюють викладачі університету, керівництво – вчителі ліцею та комплексне наукове керівництво.

У I (районному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН брали участь 4 учня 10-11 класів. 3 учні одержали призові місця (табл. 7), один із них був рекомендований до участі в обласному етапі (Тихий Максим, 10-А).

Таблиця 7

Результати участі у конкурсі МАН (районний етап)

№	ІІВ	Клас	Секція	Місце	ІІВ вчителя
1.	Тихий Максим	10-А	Англійська мова та	I	Молодча Н.С., канд. філол. наук; Зобова Г.М., учитель вищої категорії, старший учитель

			англомовна література		
2.	Тимошенко Артем	11-А	Менеджмент та маркетинг	III	Величко К.Ю., канд. екон. наук
3.	Уманець Олександра	11-А	Психологія	III	Гога Н.П., канд. психол. наук

У порівнянні з попереднім роком кількість учнів, які брали участь у конкурсі-захисті наукових робіт МАН, не змінилася. Але перших місць у цьому році менше. Перших місць – 1, в минулому році – 4; других – 0, в минулому – 0; третіх місць – 2, в минулому – 0. Робота Тихого Максима (10-А) рекомендована до участі в обласному етапі.

У II (обласному) етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН брав участь 1 учень Тихий Максим (10-А) і посів призове місце (табл. 8).

Таблиця 8

Результати участі у конкурсі МАН (обласний етап)

№	ПІБ	Клас	Секція	Місце	ПІБ вчителя
1.	Тихий Максим	10-А	Англійська мова та англомовна література	III	Молодча Н.С., канд. філол. наук; Зобова Г.М., учитель вищої категорії, старший учитель

У порівнянні з попереднім роком кількість призових місць менша: у 2023 році перших місць – 2, у цьому році – 1.

Окрім конкурсу МАН та олімпіад, учні ліцею брали участь у Дні науки у квітні 2024 року. У початковій школі ліцею силами кафедри початкової освіти було проведено День дослідника (листопад 2024 року).

Результатами вже поточного навчального року в цьому напрямку є наступні: у листопаді-грудні 2024 року відбувся II (районний) етап Всеукраїнських предметних олімпіад (2024/2025 н. р.). Результати надано у табл. 9

Таблиця 9

Результати участі у предметних олімпіадах (районний етап) у 2024/2025 навчальному році

№ з/п	ІІІ учня	Клас	Місце	Навчальний предмет	Вчитель
1.	Локтева Софія	8-А	I	Українська мова та література	Галака В. І.
2.	Згонник Дар'я	9-А	II	Українська мова та література	Литвин Н. І.
3.	Гаврилова Марія	10-А	I	Українська мова та література	Литвин Н. І.
4.	Гарагата Марія	11-А	II	Українська мова та література	Литвин Н. І.

5.	Локтева Софія	8-А	II	Математика	Лимаренко В. А.
6.	Павліщев Максим	11-А	III	Математика	Лимаренко В. А.
7.	Ластік Анастасія	7-А	III	Фізика	Лимаренко В. А.
8.	Локтева Софія	8-А	II	Фізика	Лимаренко В. А.
9.	Величко Владислав	9-А	II	Фізика	Лимаренко В. А.
10.	Коль Едуард	9-А	II	Фізика	Лимаренко В. А.
11.	Талаєв Олексій	11-А	II	Фізика	Лимаренко В. А.
12.	Вергелес Владислав	10-А	III	Історія	Снурніков І. С.
13.	Шейн Нікіта	8-А	II	Географія	Распопов А. М.
14.	Байрак Кароліна	8-А	III	Англійська мова	Циганок О.І.
15.	Коль Едуард	9-А	II	Англійська мова	Циганок О.І.
16.	Тихий Максим	11-А	II	Англійська мова	Зобова Г.М.
17.	Тихий Максим	11-А	II	Іспанська мова	Кононко П.

У листопаді 2024 року було проведено районний етап конкурсу МАН (2024/2025 н. р.), в якому брали участь 2 конкурсант у відділеннях економіки та психології. Обидва учні отримали призові місця. Результати надано у табл. 10.

Таблиця 10

МАН (районний етап) у 2024/2025 році

ПІБ учасн.	Клас	Відділення	Секція	Місце	Науковий керівник
Бердник Ксенія	9-А	Економіки	Прикладна мікроекономіка та підприємництво	III	Овчаренко К. В., учитель економіки ХПЛ «НУА», аспірантка ХГУ «НУА»
Нікуліна Марія	10-А	Філософії та суспільство-знавства	Психологія	III	Гога Н.П., канд. психол. наук, доц.

Це катастрофічні мале охоплення учнів такою формою роботи, необхідна системна робота та своєчасність підготовки, робота з батьками продвинутих школярів та учителями-предметниками. З метою збереження результативності слід завчасно визначати тематику робіт, наукових керівників та учасників.

Реалізуючи інтеграцію лицей-університет, 27 листопада 2024 року проведено XI Батьківський форум «Ментальне здоров'я сім'ї в умовах невизначеності та стресу», де виступили Вергелес Ю. Л. – клінічний психолог КНП «Міська дитяча лікарня №5», член Української та Міжнародної асоціації психосоматики; Зверко Т. В. – кандидат соціол. наук, доцент, завкафедри соціології та гуманітарних дисциплін; Гога Н. П. – кандидат психол. наук, доцент, керівник психологічної служби.

Склад та структура наукової роботи з цього напрямку підтверджує системну НДРС та НДРШ, збереження традицій та форм наукової діяльності. Проблем тут, на жаль, ще відчутно більше, ніж очікувалося. І НДР – відповідальність ХПЛ та кафедр.

***

В цілому, академія у складний воєнний час зберегла рівень наукової роботи, який підтверджується зацікавленістю досвідом НУА щодо становлення інноваційного науково-освітнього комплексу неперервної освіти, а також громадським визнанням та впровадженням багатьох елементів, відпрацьованих у навчальному закладі, у діяльність українських вишів та шкіл.

Узагальнюючи можна відмітити, що наукова діяльність у 2024 році виконувалась, про що свідчать статистичні кількісні показники та збереження напрямів НДР, але спостерігаються проблеми, рішення яких потребує обов'язкового вирішення.

Політичні, економічні та соціальні процеси, що супроводжують повномасштабну агресію РФ проти України, за час, що минув з її початку, суттєво впливають і на науково-дослідну складову діяльності НУА.

По перше, скорочуються обсяги досліджень та кількість учасників різних форм НДР. По друге, змінюється тематика публікацій, конференцій тощо. Починає домінувати воєнна проблематика. По третє, не дуже спрацьовують поки що сподівання на те, що через події активізуються зовнішні дослідницькі контакти викладачів та вчених. Війна руйнує. І ця сентенція досить чітко ілюструється результатами науково-дослідної діяльності академії. Показники знижуються, тематика звужується. Але війна - і історія це доводить - це ще й можливості. І ці можливості ми поки не навчилися використовувати.

Аналіз НДР 2024 року це доводить. Причин такого стану багато. Перш за все - умови, в яких відбувається освітня діяльність ХГУ «НУА»: відсутність безпеки, напруга через постійні обстріли, нестабільність прифронтового положення міста, втома переважної більшості викладачів та співробітників від хронічного стресу. Остання причина - хронічний стрес, вже привертала до себе увагу академічної спільноти НУА на початку навчального року, коли у докладі ректора йшлося саме про можливі варіанти подолання цієї проблеми. Виснаження, як третя стадія хронічного стресу, саме цю стадію переживає українське суспільство, а разом з ним і викладачі і науковці навчального закладу. І таке становище необхідно враховувати.

Результати звітного року показують, що керівництво НУА, ректорат багато в чому ідуть на зустріч викладацькій спільноті академії. В тому числі і в забезпеченні умов для проведення НДР, контролю та звітів по її результатах. Йдеться про гнучке визначення термінів виконання тих чи інших планових досліджень, публікацій, досить часте перенесення строків, зміни планів, які розроблялися раніше. З одного боку, безумовно, це нормальна реакція на ситуацію, що склалася. З іншого ж боку, і це треба визнати, виникла низка нових проблем та труднощів в організації НДР: зриви термінів, відмови від виконання запланованих робіт, численні обіцянки виконати зобов'язання, які знов не виконуються. Є така проблема і з нею треба буде впоратися вже найближчим часом. В протилежному випадку процеси організації НДР в НУА (мова про університет та ліцей також) можуть мати незворотні втрати

Тому з метою підвищення ефективності та результативності НДР, завданнями є:

- наполеглива реалізація стратегії НУА щодо активного приєднання викладачів та науковців до дослідницької діяльності, наукових розвідок та публікацій університетів-партнерів;
- змінення ситуації з нерівномірною участю кафедр та наукових шкіл, окремих викладачів у НДР, залучення до діяльності наукових шкіл, наукової діяльності НУА нових викладачів та співробітників, прийнятих на роботу у останні роки;
- проведення реструктуризації наукових шкіл і напрямків, принципове покращення результатів їхньої наукової діяльності (до кінця 2025 року);
- щорічні результати кожної кафедри та підрозділу, які зможуть формувати досягнення НДР академії;
- повернення до практики підготовки колективних та одноосібних монографій відповідно комплексної тематики академії та темам наукових шкіл та напрямків;
- підготовка публікацій у виданнях, що входять до Scopus, Web of Science, фахових статей відповідно ліцензійним вимогам;
- аналіз та відпрацювання конкретних дій, спрямованих на підвищення авторитету та наукової цінності щорічника «Вчені записки ХГУ «НУА»;
- прийняття дійових кроків, спрямованих на покращення виконавчої дисципліни викладачів в рамках забезпечення зобов'язань та планів НДР, неухильне виконання термінів підготовки видів наукової діяльності;
- системна та якісна підготовка учнів ліцею до участі в предметних олімпіадах та наукових конкурсах;
- вирішення питання подальшої систематизації та забезпечення наступності дослідницької діяльності ХПЛ (перш за все - МАН та Юніор-МАН).